ℭ Incipit ꝓlogus in librum Ioſue.
Tandẽ finito pentateucho. Iſte ꝓlog⁹ in q̃tu
oꝝ ptes diuidit̃ pncipales. in quarũ prima p̃
ſens opus ordinat ad p̄cedentẽ pẽtateuchũ
cum dr̄. Tandẽ finito ꝛc. In ſcd̄a lectorem
reddit attentũ: ibi. Monemuſq; lectorem. In tercia ꝯpeſcit de tractões emulorũ ibi. Vñ ceſſit arcuato vulnere ꝛc. In quarta eos multiplr ꝯfutat. q2 nihil ex tranſlatione lxx. putabãt recipiẽdũ: ibi. Qz ſi vetus ꝛc. In q̃nta ꝓponit p⁹ iſtius ꝯpletionẽ opis ſe transferre ad explanatiouẽ ꝓphaꝝ: ibi. Ceterũ poſt ſancte paule ꝛc. Litera ſatis plana ẽ. Unde paucas ſubdiuiſiões facimus.

ℭ Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in librum ioſue.

Tandẽ finito pẽtateucho moyſi velut grãdi feno re liberati ad ieſũ filiũ naue manũ mittimus [b] quẽ hebrei ioſue bennũ. i. ioſue filiũ nun vocãt: et ad iudicũ librũ quẽ ſopthim appellant. [c] ad ruth q̃z [d] ⁊ heſter quos [e] hiſdez noibꝰ efferunt. [f] Monemuſq; lectorẽ vt ſiluã hebraicorum noim [g] et diſtinctiões [h] ꝑ membra [a] diuiſas [k] diligens [l] ſcriptor conſeruet: ne ⁊ noſter labor [m] et illius [n] ſtudiũ ꝑeat. [o] Et vt in primis [p] qḋ ſepe teſtatus ſum [q] ſciant [r] me nõ in reꝓhenſionem veterum noua cudere [s] ſicut amici mei [t] criminant̃: ſed [v] ꝓ virili portione [x] offerre lingue mee hominibꝰ [y] quos tamẽ noſtra delectant: [z] vt ꝓ grecorum hexaplis que et ſumptu et labore maximo indigent: editionem nr̃am habeant

a ℭ Tandẽ finito penta. moyſi. velut grãdi fe. li. Methaphorice loquit̃ ad modũ debẽtis vel debitoris qui p ſolutionẽ debiti liberat̃ a creditoris obligatõe. ſic beatus hiero. trãſlato pentateucho liberatus eſt ab obligatione transferẽdi pentateuchũ. qua deſiderio tenebat̃ Et pentateuchus dr̄ a pẽta. qḋ q̃nq;. ⁊ teuchos qḋ eſt volumen. q2 q̃nq; ꝯtinet volumina. Origenes ẽm grecos addidit pẽtateucho duos libros. ſ. ioſue ⁊ iudicũ. et vocat eptateuchuz. ab epta qḋ eſt ſeptẽ. ⁊ teuchos qḋ eſt volumen. Nos itaq; liberati. q̃ſi de grãdi fenore. hoc eſt. ſ. de graui obligatõe. Manum mittimus. i. operã dare intẽdimus ad interꝑtandũ ieſum filiũ naue. Nota q ioſue ⁊ filius naue idẽ eſt nomen. Cognominatus eſt aũt a patre ieſus naue vel ioſue bennũ. i. filius naue. ſ. filius nun ad drĩam ieſu filij ſirach ꝓnepotis ieſu magni ſacerdotis. qui ſcripſit eccleſiaſticũ. Et nota q ſcd̄m hebreos hic incipit ſcd̄s ordo veteris teſtamẽti. qui diſtinguũt vetus teſtm̃ in tres ordines Primũ vocat legẽ. ſcd̄m ꝓphas. Terciũ agiographa. In lege ponũt quinq; libros moyſi. In ꝓphetis. viij. Ioſue. Iudicũ. Samuel. Malachiã. Eſaiam. Hieremiã. Ezechielẽ. ⁊ xij. ꝓphas minores. In agiographis ix. li. vt. te. q̃ ſupſunt. hi dicunt̃ agiographi. i. ſanctorũ ſcripta. ab agios qḋ eſt ſanctũ. ⁊ graphe qḋ eſt ſcriptura. Nam grapho verbũ grecũ idẽ qḋ ſcribo q̃ſi ſancte vel ſanctorũ ſcripture. qḋ nomen cõe eſt oibus ſacre ſcripture libris. q2 hi nonẽ nõ habuerunt eminentiã p ceteris. ſcd̄m quã agnominarent̃. iõ cõi noie cõtenti ſunt. Unus iob. tres ſalomonis libri. daniel. paralipomenõ. eſdras. heſter. Aliqui ſupſunt. ſ. liber iudith. liber machabeorũ. liber ſapie. ⁊ liber thobie. qui apocriphi dicunt̃. q2 auctores eorũ ignorant̃. Et dr̄ apocriphus ab apo qḋ eſt valde. ⁊ criphon qḋ eſt obſcurus q̃ſi valde obſcurus. vñ dicunt̃ apocriphe virgines. i. valde obſcure. quarũ lãpades ſunt extincte. Sic exponit mgr̃ matheus vindocinẽſis. ſcd̄m alios dr̄ apocriphus. ab apo qḋ eſt de. ⁊ criſis qḋ ẽ ſecretũ. q̃ſi ſecret⁹ vel occult⁹. i. de numero ſecretoꝝ. vel dr̄ ab cripto qḋ ẽ abſcõdo. q̃ſi abſcõditus. Quia vo de veritate iſtorũ librorũ nõ dubitat̃ ab eccleſia recipiũt̃. Mittimus inquã manũ. ad interꝑtandũ ieſum naue. i. librũ ioſue.
b ℭ Quem hebrei ioſue bennun. i. ioſue filiuz nun vo. et ad iudicũ librũ quẽ iudei ſoptbim appellant qui iudices deſcribit vſq; ad hely ſacerdotẽ. ⁊ ob h̃ dr̄ iudicũ tã q̃ a materia. videt̃ tñ quibuſdaz auctoribus ſic noiatus vt q̃i cronice ſcribẽdo. cuilibet iudicũ tꝑs ſuũ in actibus redegerit. Quis aũt in vnũ cõpegerit dubiũ eſt. Dicunt quidã q ſamuel: alij q eſdras. Veriſilr̃ videt̃ q ezechias q̃ ꝑabolas ſalomonis et librũ regũ in vnũ collegit: ſ. q̃ ioſue ⁊ moyſes inter iudices nõ annumerent̃. Dicendũ q2 non ſolũ iudicauerit. ſ etiã rixauerit. Ceterũ vo nil iuris in ꝓplo habuere. niſi q in tribulatõibus ꝯſilio et ꝓuidẽtia corũ ꝓpls vtebat̃.
c ℭ Ad ruth q̃z. i. ſilr
d ℭ Et heſter. mittim⁹ manũ. Quos libros hebrei.
e ℭ Hiſdẽ noibus efferunt. i. vocant. Iſtos duos libros tranſtulit hieronym⁹ de greco in latinum ad petitionẽ paule ⁊ euſtochij. ſicut ſcribit̃ in hyſtorijs. Contrariũ videt̃ in fine iſtius ꝓlogi. vbi dr̄. Ceterũ poſt ſancte paule dormitionẽ hos libros euſtochio negare nõ potui. ergo videt̃ q poſt mortem paule ab euſtochio rogat⁹ libros iſtos trãſtulit. Solutio. ſilr̃ fuit rogatus ab eis. ⁊ eis ꝯceſſit. Vñ mortua paula euſtochio negare nõ debuit. qḋ vnacũ paula primitus impetrauit. vñ ⁊ ſi poſt mortẽ paule tranſtulerit. tñ ꝓpter p̄cedentẽ eius petitionẽ hoc fecit.
f ℭ Monemuſq; lectorẽ. In hac ſcd̄a pte reddit attentũ lectorẽ. primo inſinuans opis difficultatẽ cũ dicit. Monemuſq; lectorẽ vt ſiluã. i. multitudinẽ ⁊ obſcuritatẽ hebraicorũ noim.
g ℭ Et diſtinctões. eorũ. h ℭ Per mẽbra. i. ſpacia.
i ℭ Diuiſas. a nobis. k ℭ Diligẽs. i. ſolicitus.
l ℭ Scriptor conſeruet. ne ⁊ nr̃ labor. quẽ ſuſtinemus in ſtudioſa noim diſtinctõe. m ℭ Et illius lectoris.
n ℭ Studiũ pereat. i. inutile fiat p noim confuſione. ſcd̄o humiliter ſe excuſans reddit attentũ lectorẽ oñdẽs opis multiplicẽ vtilitatẽ. q2 ei ab emulis ei imponebat̃. q ad ſugillationẽ ⁊ vituꝑationẽ. lxx. interpretũ nitebat̃. excuſat ſe dicẽs. o ℭ Et vt in p̄mis. i. in pncipio. p ℭ Qḋ ſepe teſtatus ſum. ſupra in epl̃a ad deſideriũ. q ℭ Sciat. lector. r ℭ Me non in reꝑhenſionẽ veterũ noua cudere. i. fabꝛicare. ſupra. ſ. in epl̃a ad deſideriũ inuenies declarationẽ ⁊ plẽs ſignificatões huius verbi cudere. veteres appellat ſeptuaginta interpres. q2 p̄ alijs interꝑtati ſunt. s ℭ Sicut amici mei. id eſt emuli inimici. vt ſit antiphraſis. t ℭ Criminãt. i. crimina imponũt mihi. Uel dicunt̃ hic amici in ꝓpria ſignificatõe. vt ſit ſenſus. Sicut amici mei. qui ⁊ me amant ⁊ meã trãſlationẽ cõmendãt. Criminant̃. in paſſiua ſignificatõne. i. culpant̃ a criminatoribus emulis. ſ potius ſciat lector me.
v ℭ Pro virili portõne. hoc expoſitũ eſt ſupra in epl̃a ad deſideriũ. Circa primũ ſciat inq̃uã me. x ℭ Offerre lingue mee hoibus. ſ. latinis. y ℭ Quos tñ nr̃a delectant. innuit ſe nõ faſtidioſe quibuſlibet ſua ſcripta ingerere. ſ tm̃ offerre his quib⁹ nouerit ꝯplacere. Poſtmodũ ſubdit opis multiplicẽ vtilitatẽ dicẽs vt ꝓ grecorũ ꝛc. noſtram editionẽ habeãt. q̃ modicũ requirit ſumptũ et laborẽ tẽperatũ. ſicut dicit euſebius in. vj. li. eccleſiaſtice hyſtorie Origenes famoſiſſimos codices primus ꝯpoſuit. in quibus p ſingulas colũnellas. ſeꝑatim e regione opus cuiuſlibet interꝑtis deſcripſit. vt primo oim ipſa hebraica verba hebraicis lr̃is poneret. ſcd̄o loco ꝑ ordinez grecis lr̃is

hebrea verba deſcriberet. tercio aquile editionē ſubiūge-
ret. q̄rto ſymmachi. quinto ſeptuaginta interp̄tū q̄ nr̄a ē.
ſexto theodotōis editionē collocaret. ꝛ ꝓpter hmōi ꝯpo-
ſitionē ipa exēplaria noīauit hexapla. i. ſimplici ordie ſcri
pta. hec Euſebius. ſcd'm hoc conſtrue lrām p̄cedentem.

a Et ꝑ hexaplo
ys grecorū ꝛc̄. no-
ſtrā editionē habe
ant. i. ꝑ exēplarib⁹
dictarū editionuꝫ
apud grecos in ſex
colūnellis deſcript̄.
Nota ꝙ hexaplo-
ys triſyllabū ē. Eſt
eñ ibi oy greca dy-
phtōg⁹. q̄ ſonat y.
tā apud grecos q̄ꝫ
apud latinos. ꝛ di-
cūt hexapla ab he-
xa qd' eſt ſex. ꝛ plo-
ys qd' eſt plica q̄ſi
ſex plicis. i. ſex co-
lūnellis deſcripta.
Vel ab hexa qd' ē
ſex ꝛ a ployn qd' ē
ſimplex vel rectuꝫ
q̄ſi ſex ſimplices vl'
rectas editōes ha-
bētia. q2 ſimpl'r in
recta linea q̄libet
ſcribebat̄. Et decli
nat̄ hexapla. oꝝ.
plis. Qz eñ dī he-
xaploys ſcriptura
greca ē. ſ3 hexaplis
dꝫ ꝓferri. Qz autē
debeat aſpirari. vel ſaltē ꝑ ſ. initialē lrām ſcribi pꝫ ꝑ yſido
rū. q̄ dicit ethymol. iiij. Sex ꝛ ſeptē a greco veniūt. in mul
tis eñ noīb⁹ q̄ in greco aſpirationē hn̄t nos ꝓ aſpiratōe
ſ. ponim⁹. Inde ē ꝙ ꝓ hexa ſex. ꝛ ꝓ hepta ſeptē. ſicut pro
herpillo herba ſerpillū. Que indigēt magno ſūptu. i. ma-
gnis expēſis. cū ſcd'm ea ſepties biblia ſcriberet̄. Et maio
laboꝛe q̄tū ad ſtudiū. oportet eñ ꝙ ſepties eadē ſnīa pcur
rat̄. ſic pꝫ vtilitas tranſlatōis Hiero. q̄ ſumptuoſitatē re
ſecat. ꝛ laboꝛē abbꝛeuiat. Inſup ꝛ hebꝛaicā veritatē aliīs
plenius explicat. Inde dicit. a Et ſicubi. i. ſi alicui.
b In antiquoꝝ vo. lec. dubi. ſ. in tranſlatōe ſeptuagin
ta. c Hec illis. i. mea veteribus. d Conferētes in
veniāt. in mea. ſ. editōne. e Qd' requirūt de hebꝛaica
veritate. Itē aliā vtilitatē ſue editionis innuit. ſ. vitādā
exēplariū cōfuſionē. f Maxime cū apud latinos tot
ſint exē. a ſe diſcrepātia. g Quot ſunt codices adeo
eñ iam variata erat editio ſeptuaginta. ꝙ vix duo codi-
ces in aliq̄ cōcordabāt. h Et vnuſquiſq3. ſciolus.
i Pro arbitrio ſuo. vel ad. vel ſubtra. qd' ei viſum eſt ad
dendū vel ſubtrahendū a trāſlatōe. lxx. k Et vtiq3 nō
poſſit verū eſſe qd' diſſonat. i. ꝑ ꝯtrarietatē diſcoꝛdat. qd'
ſcꝫ diuerſa ꝯtinet ꝛ aduerſa. l Vñ ceſſet. In hac ter-
cia pte ꝯpeſcit detractōes emuloꝝ. ꝛ tangit tria mala q̄
detractoꝛibus cōueniunt. Sunt eñ venenoſi in coꝛde. do
loſi in oꝛe. pnicioſi in ope. Venoſitas tangit̄ cū dī.
l Vñ ceſſat arcuato. i. obliq̄. m Vulnere ꝯ nos inſur
gere ſcoꝛpius. Scoꝛpius in cauda hꝫ aculeū. ꝛ a poſteri-
oꝛi ꝑcutiens facit vulnus obliquū. qd' valde difficile eſt
ad ſanandū. ꝛ tñ in facie blandit̄. cui aſſimilat̄ detractor
Hiere. ix. In oꝛe ſuo pacē cum amico ſuo loquit̄ ꝛ occul
te ponit ei inſidias. n Et ſanctū opus vene. carpere
lin. deſiſtat. pſ. Venenū aſpidū ſub labīs eoꝝ. i. coꝛde qd'
lingue ſubiacet ſcd'm diſpoſitionē mēbꝛoꝝ. Carpe. i. repꝛe
hendere. v̄ſus. Diſſipo. purgo. paro. ſcindo. minuo. rep-
hendo. Dicēdo carpo ſex ſimul iſta noto. Ceſſet iuq̄t ꝛ de
ſiſtat. o Vel ſuſcipiēs. hoc opus. p Si placet ei.

a Et ſicubi b in antiq̄ꝝ volū-
nū lectōe dubitauerit: c hec
illis d ꝯferētes inueniāt e qd'
req̄rūt. f Maxie cū apd' lati
nos tot ſint exemplaria g q̄t
codices: h ꝛ vnuſquiſq3 i ꝓ ar
bitrio ſuo vel addiderit vel
ſubtraxerit qd' ei viſum eſt
k et vtiq3 nō poſſit verū eſſe
qd' diſſonat. l Vñ ceſſet ar-
cuato m vulnere ꝯ nos inſur
gere ſcoꝛpi⁹: ꝛ ſcm̄ o p⁹ vene
nata carpe ligua ꝯſiſtat o vl'
ſuſcipiēs p ſi placet: vel ꝯtē-
nens ſi diſplicet: q memine-
rit q3 illoꝝ verſuū. r Os tuū
abūdauit malicia: s ꝛ ligua
tua ꝯcinnabat dolos. t Se-
dēs v aduerſus fratrē tuum
x loq̄baris: ꝛ aduerſus filiū
mr̄is tue y ponebas ſcanda-
lū: z hec a feciſti: ꝛ tacui. b Ex
iſtimaſti iniq̄ ꝙ ero tui ſilīs
c arguā te: d ꝛ ſtatuā ꝯ faciez
tuā. e Que eñ audiētis vel
legentis vtilitas eſt nos la
boꝛando ſudare: ꝛ alios f de
trahendo laboꝛare: g dolere
iudeos q h calūniandi eis ꝛ
irridendi xp̄ianos ſit abla-
ta occaſio: ꝛ eccleſie hoīes:
k id deſpicere imo lacerare:
l vñ m aduerſarīj n toꝛqueant̄
o Qd' ſi vet⁹ eis tm̄ iterp̄ta-
tio placet: q̄ ꝛ mihi non diſ
plicet et nihil extra recipi-
endum putāt: cur ea q̄ ſub
aſtericis ꝛ obelis vel addi-
ta ſunt vl' amputata: legūt
et r negligunt. s Quare da-

vel ꝯtē. ſi diſpli. q2 nullus cogit eū recipe. ꝛ ſic ceſſet de
trahere. q Memineritq3 illoꝝ verſuū. pſ. vbi tā
git̄ detractoꝛis doloſitas cū dī. r Os tuū abunda
uit malicia. ꝯ illud apli Ephe. iiij. Ois ſermo malus ex
oꝛe vr̄o nō ꝓcedat. s Lingua tua ꝯcinabat. i. ꝯpo
nebat dolos. pſ.
Linguis ſuis do
loſe agebāt. ver
ſus ꝯ̄uales. Eſt
dolus in lingua
maledicet̄ mā-
feſta. Fraus eſt
fallētis. ſub lin-
gua blāda loq̄n
tis. Ciñ⁹ nī. dr̄
q̄rūlibet rerum
ꝯmixtio ꝓꝓorti
onalis. Et ꝯpo
nit̄ ꝯcin⁹. a. um.
i. ꝯcoꝛs. affabi
lis. ꝛ in q̄ moꝛes
ꝯcoꝛditer ꝯmi-
xti ꝛ ꝯpoſiti ſūt.
Et inde dī cōci-
no. as. ꝯmiſcere.
ꝯponere. oꝛdia-
re. ꝑparare.
t Sedēs in ca
thedra peſtilētie
v Aduerſ⁹ fra
trē tuū. natura.
x Loq̄baris ꝛ
aduerſus filiuꝫ
matris tue. vel
eccleſie.
y Poēbas ſcā
dalū. i. detractiōis offendiculū. Scandalū ē dictū vel
factū min⁹ rectū. alteri p̄bens occaſionē ruine. grecū
eſt. v̄ſus. Scādalū equocant. obex. impactio. caſus.
z Hec. p̄dicta. a Feciſti ꝛ tacui. expectās ad coꝛ
rectionē ſiue ad pniam. b Exiſtimaſti iniq̄. ꝙ ero
tui ſilīs. i. iniuſtus ſicut tu. c Arguā te. de pctō tuo
d Et ſtatuam ꝯ faciē tuā. i. pctā tua. ſ. detractiōis ꝛ
emulatōis. e Que eñ audiētis ꝛc̄. Hic oñdit de-
tractoꝝ pnicioſitas in impediēdo bonū cōe. qd' ei vti
le ē aliīs reddūt abominabile. vñ dicit. e Que ei
audiētis ꝛc̄. ꝛ alios. ſ. emulos. f Detrahēdo labo-
re. q. d. nulla ē vtilitas legentiū ſiue ſint ipſi detrahen
tes. ſiue aliī. Itē repete. ꝛ q̄ vtilitas eſt. g Dolere
iudeos. i. ꝙ iudei dolēt. h Qz calūniandi eis ꝛc̄. q2
mō nō pn̄t calūniari ꝛ irridere xp̄ianos ꝓpter trāſlati
onē. lxx. in q̄ multa deficiebāt de veritate hebꝛaica.
i Et eccleſie hoīes. i. fideles. k Id deſpicere imo
qd' plus eſt lacerare. i. detrahēdo diſcerpe ad modū la
ne. l Vñ. i. ꝓpter qd'. m Aduerſarīj. eccleſie iu
dei. ſ. n Toꝛq̄ant̄. i. crucient̄. multū eñ anguſtiāt̄
de hoc ꝙ mō habemus plene hebꝛaicā veritatē3. ſic q̄
oñdit mala q̄ faciūt detractoꝛes. o Qd' ſi vet⁹ ꝛc̄.
In hac quarta pte eos multipliciter cōfutat. q2 nihil
extra tranſlationē ſeptuaginta putabāt recipiendū. ꝛ
pꝛimo confutat eos de ꝯtemptu veritatis agnite. In
coꝛrectōe eñ quā oꝛigenes fecerat multa viderant ad
dita. ꝛ multa ſubtracta. nec tñ ꝓpter hoc volebāt cre
dere veritati. vñ dicit. o Qz ſi vet⁹. i. lxx. p Eis
tm̄ interp̄tatio placet. q̄ ꝛ mihi nō diſplicet ſuaple in-
ꝯ̄tum ſequit̄ veritatē hebꝛaicam. q Cur ea q̄ ſub
aſtericis ꝛc̄. legūt. ecce agnitio veritatis. r Et ne-
gligunt. ecce ꝯtēptus. q2 nō acquieſcunt. ſupꝛa in epl'a
ad deſideriū inuenies plenius de iſta coꝛrectōne oꝛige
nis. ꝛ q̄d ſignificet aſteric⁹. q̄d obelus. vbi talia ſigna
ponunt̄ exterius. ſcd'o cōfutat eos de opinionis ſingu
laritate. ꝓpter quā nolebāt ſequi cōitatem eccleſie. vñ

niclē iuxta theodotōis traditionē[t] eccleſie ſuſceperūt [v] Cur origenē mirant[ur] ⁊ euſebiū pamphili:[x] cunctas editiōes[y] ſiſt[z] differētes. [a] Aut que fuit ſtulticia: poſtq̄ vera dixerint[b] pferre que falſa ſūt.[c] Vñ aūt[d] in nouo teſtamento[e] pbare[f] poterunt aſſumpta teſtimonia:[g] que in libris veteribus[h] nō habent[ur]. Hec dicimus[i] ne oīno calumniantib[us][k] tacere videamur.[l] Ceterū[m] poſt ſancte paule dormitionē cuius vita virtutis exemplū eſt:[n] et p[os]t hos libros[o] q̄s euſtochio v̄gini xpī negare nō potui:[p] decreuimus:[q] dū ſpūs hos regit artus:[r] pphārū[s] explanatōni[t] incumbere:[v] ⁊ omiſſum iam diu opus:[x] q̄ſi q̄dā

dicit. s Quare danielē iuxta theodotiōis traditiōē et nō iuxta ſeptuaginta. t Eccleſie ſuſceperūt. ⁊ tñ iſti nolebāt ſuſcipe. cū tñ dicat Hiero. q̄ liber danielis ſm trāſlationē. lxx. recto iudicio repudiatus ſit. ſicut legit̄ in principio plogi ſup danielē. tercio ꝯfutat eos de iudicij indiſcretōe. q2 ꝯmēdabant q̄ recipienda nō iudicabant. vñ dicit. v Cur origenē mirāt̄. i. mirabiliter cōmendāt. Cōmendabilis fuit origenes in multis. ſicut teſtat̄ hiero. in li. illuſtriū virorū. dicens. Origenes q̄ adamantius alexādri diſperſa eccleſia. xviij. etatis ſue anno cathecſion. i. doctrinarum opus aggreſſus p multos annos floruit. Quis ignorat. q̄ tm̄ habuerit in ſcripturas ſacras ſtudij vt etiā hebreā linguā ꝯtra etatis gētiſq3 ſue naturā ediſceret et exceptis ſeptuaginta interptibus. alias q̄3 editōes in vnū cōgregaret aquile. ſ. pontici. pſeliti. ⁊ theodotionis. vl' editionē ebionei ⁊ ſymmachi eiuſdē dogmatis. Preterea quintā ⁊ ſextā ⁊ ſeptimā editionē. quas etiā nos de eius bibliotheca habemus. multo labore reppit ⁊ cū ceteris editōibus ꝯpauit ⁊c. v Cur origenē mirant̄ ⁊ euſebiū pāphili. ipſos dico. x Cunctas editōes. q̄ in vniuerſo ſunt ſeptē. ſicut pꝫ ex verbis Hiero. ſ. prio. y Siſt. i. cōcorditer. z Differētes. i. exponentes. Differo. is tui. rere. differtū. ſicut ait hugu. dr̄ loqui ſapiēter. dicere. ꝯfirmare. De euſebio ⁊ pāphilo nō legi q̄ nouā fecerint editionē. ſ3 origenis vulgauerūt trāſlationē. de his dicit Hiero. in li. illuſtriū virorū. Euſebius ceſaree paleſtine eps. in ſcripturis diuinis ſtudioſiſſimus. ⁊ bibliothece diuine cū pāphilo martyre diligētiſſimus pueſtigator edidit infinita volumina. Et ſubdit ibi cām q̄re dixit hic Euſebiū pāphili. dicēs: ⁊ ob amicitiā pāphili martyris ab eo cognomentū ſortitus eſt. Idē in eodē. Pāphilus pſbyter euſebij ceſarienſis epi neceſſarius tanto bibliothece diuino amore flagrauit. vt maximā ptē origēis voluminū ſua māu deſcripſerit ⁊c. Sic oñſa ē indiſcretio emulorū. origenē ⁊ euſebiū ꝯmendantiū. ⁊ tñ eorū ſcripta fideliter tradita temere iudicabāt nō eſſe recipiēda. inuitētes ſolis. lxx. q̄rto q2 imponebāt ei q̄ falſa ſcripſiſſet in ſua tranſlatōe. cōfutat eos oñdens ea vera eſſe. ſ3 in tranſlatiōe. lxx. deficere. vñ di. a Aut q̄ fuit ſtulticia. poſtq̄3 ſeptuaginta vera dixe. ſcdm opinionē eorū. me in tranſlatōe mea. b Proferre q̄ falſa ſunt. ita dicebant emuli. q̄ ex q̄ ſeptuaginta vera dixerunt. q̄ Hiero. ſtulte egerat addēdo q̄ falſa ſunt iō q̄t reputabant falſa. q2 nō inueniebant̄ in tranſlatōe lxx. quibus ecōtrario oñdit ea eſſe vera. p nouū teſtm̄. in q̄ iam dicta teſtimonia aſſumunt̄. ⁊ trāſlationē. lxx deficere cū ibi nō inueniant̄. ⁊ ecōuerſo eſt q̄d dicit. c Vñ aūt. niſi de veritate hebraica. d In nouo teſtō. quorū exempla ponunt̄ in epl'a ad deſiderium. e Probare teſtiōnia aſſūpta. ab aplis ⁊ euāgeliſtis. f Poterūt emuli. g Que in libris veteribus. lxx. interptū. h Non hñtur. q. d. ꝯſtat aplos ⁊ euāgeliſtas vera ſcripſiſſe ergo ſi ſeptuaginta ea non ſcripſerunt. ⁊ in tranſlatōe mea ſcripta ſunt. vera ſcripſi. ⁊ ſeptuaginta ſunt diminuti. Ne aūt crederet̄ q̄ ſupradicta dixiſſ3 ad iactātiā. excuſat ſe dicēs. q̄ h̄ dixit ad refellēdā inuidorū calūniā. i. falſi criminis impoſitionē

vñ di. i Hec dicimus ne oīno inuidis calūniātibus. ſ. falſa crimina imponentibus. k Tacere videamur. i. ſub diſſimulatōe tranſire. l Ceterū poſt ſancte paulē ⁊c. In hac quinta pte ꝓponit poſt iſtius opis cōpletionē transferre ſe ad ꝓpharum explanationē. Ira plana eſt. et ſubdiuiſiones p ſe patent. l Ceterū. i. ſed. m Poſt ſctē paule dormitiōꝫ. i. mortē. Mors eñ ſanctorū dr̄ dormitio. Joh. xj. Lazarus amicus nr̄ dormit. Et. j. Theſſal. iiij. Nolum⁹ vos ignorare de dormiētibus ⁊c. Iſta paula romana fuit matrona nobiliſſima. vtpote prima romani ſenatus. c⁹ vitā ſcripſit hc. Hiero. cuius mr̄ fuit bleſilla ſcipionū gracorūq3 ꝓgenies. pater eius rogatus agamēnonis ſoboles Toxocius maritus ipſius deſcēdens de ſtirpe enee ⁊ iuliorū. Hec itaq3 paula q̄nq3 liberos edidit. bleſillā. paulinā matreꝫ pāmachij. euſtochiū. ruffinam toxociū. vide epl'am Hiero. ad pāmachiū de dormitōe pauline. ibi nulla fit mentio niſi de tribus filiabus. quarū due iam erant mortue. ſ. paulina ⁊ bleſilla. ſicut dr̄ in fine illius epl'e. Cūq3 orientis ⁊ occidētis epōs ob quaſdā eccleſiarū diſſenſiones romā impiales lr̄e cōtraxiſſent. epiphanium ſalamine cypri epm̄ hoſpitē habuit. ⁊ paulinū antiochene vrbis epm̄ in alia manentē domo q̄ꝫ ꝓpriū humanitate poſſedit. quorū accēſa virtutibus ⁊ exacta hyeme redeūtib⁹ epis ad eccleſias ſuas ipſa aſſumpta ſecū euſtochio virgine cū eis nauigauit. ⁊ cypro decē diebus ꝯmorata luſtratis monaſterijs refrigeria ſumptuū fratribus dereliquit inde p ſeuleuciā aſcēdens antiochiā ſancti paulini modicum charitate detenta. p maritimū iter aſcendit hieroſolymā. ⁊ luſtratis ſanctis locis terre ꝓmiſſionis deſcēdit in egyptū. ⁊ viſitatis heremitis atq3 monachis ibi degentibus habitare inter tot milia monachorū cū puellis cupiebat. ſed cum maius deſideriū ſanctorū locorū eam retraxiſſet in bethleem reuerſa eſt. in qua edificauit tria monaſteria virginū. quas e diuerſis ꝓuincijs cōgregauit. et in tres turmas diuiſit. ita dumtaxat vt in ope ⁊ cibo ſeparate. pſalmis ⁊ orōnibus iūgerent̄. mane hora tercia. ſexta nona. veſpere. ⁊ noctis medio p ordinem pſalterium canebāt. Vixit in ſancto ꝓpoſito rome āños quinq3. bethleem annos. xx. omne vite tp̄us impleuit annos. lvj. mēſes viij. dies. xx. Ita ſcribit Hiero. de qua dicit hic. Cuius vita virtutis exemplū eſt. p hibus iſtius ⁊ euſtochij filie ei⁹. multos libros tranſtulit. ⁊ cōmentarios edidit. n Et poſt hos libros. i. poſt horū librorū tranſlationem. o Quos euſtochiū ⁊c. negare nō potui. ſ. quin transferrem. q2 ante matris ſue dormitionē id ei ꝓmiſeram. p Decreuimus. i. ꝓpoſuimus. Nam decerno is. ſicut ait huguitio. dr̄ ꝓponere iudicare. ſtatuere. deliberare. diffinire. Decreuimus. i. ꝓpoſuimus inq̄3. q Dum ſpūs hos regit artus. i. dum viuā. t Incūbere. i. inſtare. s Explanationi. i. expoſitioni. r Prophetarū. maiorū ⁊ minorū. ⁊ pcipue minorū q̄rū expoſitioneꝫ pāmachius poſtulabat. De incūbere nota verſus. Si cubat incūbit mutet̄ ⁊ addiderit con. Luxuriat dis ⁊ ad comedūt. ſubiacet hoſti. Orat ꝓ. re iacet. ob obit. de languet. in inſtat. v Et omiſſū iam diu opus. i. diu interpolatum. x Quaſi quodam poſtliminio repetere. Nota q̄ hoc liminium dr̄ captiuitas ⁊ exilium expulſio. pulſio extra limen. vñ p compoſitionem dr̄ hoc poſtliminiū. i. reuerſio de exilio ad iura que amiſerat. vel

ſus q̃ꝺ quis ſibi vẽꝺicat in rebus ſuis poſt hmõi reuerſio
nẽ. vñ poſtliminiꝰ. a. um. ꝺr ille qui poſt hmõi reuerſionẽ
iura q̃ amiſerat reſumit. qꝛ ergo naum. micheã. ſophoniã
et ageũ. paule ꝛ euſtochio explanauerat. ꝛ alioꝝ ꝓpha
rum explanationẽ ꝺiu intermiſerat. loquit̃ ꝑ methaphorã.
ꝗ vult exponẽꝺi la
borem reſumere. ſi
cut poſtliminiꝰ ſua
reſumit poſtq̃ꝫ re
uerſus ẽ ꝺe captiui
tate. q. ꝺ. ꝺiu omiſi
opus iſtuꝺ ac ſi eſ
ſem in captiuitate
ꝺetẽtus. ſꝫ mõ ꝓpo
no repetere q̃ſi li
bertati ꝺonatus et
ab alijs occupatõi
bus expeditus.
y ¶ Preſertim. i. p̃
cipue vl̃ maxie. aꝺ
uerbiũ eſt. ꝛ ꝺr a p̃
ſertu p̃ſertim. ſicut
a tractu tractim te
ſte priſtiano. p̃ſero
ris. ꝺr añſerere. vel
p̃ alijs ſerere. p̃ſer
tim. i. p̃terea ꝯiun
ctio cauſalis eſt te
ſte ꝺonato. hic acci
pit̃ p̃ p̃cipue. vñ
ꝺicit.

poſtliminio repetẽ: yp̃ſerti
cũ ꝛ aꝺmirabilis ſctũs vir
pãmachius: hoc iꝺem lr̃is
flagitet: z ꝛ nos aꝺ patriam
a feſtinãtes b mortiferos ſy
renarũ cantus ſurꝺa ꝺebea
mus aure tranſire.

¶ Explicit ꝓlogus. Inci
pit argumentum.

Ieſus filiꝰ naue: ty
pũ ꝺñi nõ ſolũ in ge
ſtis verũetiã in no
mine gerẽs: trãſit ioꝛꝺanẽ
hoſtiũ regna ſubuertit: ꝺi
uiꝺit terram victori ꝓp̃lo:

Decreuimus explanationi ꝓpharum inſtare.
y ¶ Preſertim cum ꝛc. flagitet. i. expoſtulet. viꝺe alias ſi
gnificatões in opuſculo ꝺe vocabulis biblie. Iſte pãma
chius filius fuit pauline ſororis euſtochij ꝛ bleſille. Iſte
tres filie paule legunt̃ in ep̃la aꝺ pãmachiũ ꝺe ꝺormitiõe
pauline. vbi hiero. cõmenꝺat pãmachiũ ꝺicens. Nobis
poſt ꝺormitionẽ ſomnũq̃ꝫ pauline pãmachiũ monachũ
eccleſia pepit. nunc multi monachi ſapiẽtes. potẽtes. no
biles. quibus cũctis pãmachius ſapientioꝛ. potẽtioꝛ. nobi
lioꝛ. quis hoc creꝺeret. vt ꝯſulũ ꝓnepos ꝛ fuſiani germi
nis ꝺecus. inter purpuras ſenatoꝝ furua tunica pullatꝰ
inceꝺeret. ꝛ nõ erubeſceret oculos ſoꝺaliũ. vt ꝺeriꝺentes
ipſe ꝺeriꝺeret ꝛc. ꝓpter hoc ꝺr hic. Aꝺmirabilis. i. aꝺmira
tiõe ꝛ omĩ lauꝺe ꝺignus. aꝺ cuius petitionẽ hiero ꝯmẽ
tatus eſt ſup oſee. iohel. ꝛ amos. abꝺiã ꝛ ionã. ſicut ꝺicit
gloſa ſup abacuch. ¶ z ¶ Et nos aꝺ patriã. celeſtem.
a ¶ Feſtinãtes. aꝺ Heb. iiij. Feſtinemus ingreꝺi in illã
requiẽ. ¶ b ¶ Mortiferos ſyrenarũ cantus ꝛc. Syrena.
ne. ꝛ hoc ſiren. renis. monſtrũ marinuꝫ eſt. qꝺ ꝺulceꝺine
ſui cantus nauigãtes attrahit aꝺ loca ꝑiculoſa. ſubmergi
q̃ꝫ facit. vñ ꝺr a ſiren qꝺ eſt cantus. per ſirenas intelligit
emulos ei in facie blanꝺiẽtes. ꝛ ꝑ aꝺulatõis ꝺulceꝺinẽ a
laboꝛe interp̃tanꝺi aꝺ ocioſitatis ꝑiculũ trahere cupien
tes quoꝝ blanꝺicias appellat cantus mortiferos. qꝛ ſepe
ꝑ eas ſp̃ualiter occiꝺũt incautos. Iſtos cantus ꝺebemꝰ
ſurꝺa aure tranſire. ꝛ nunq̃ꝫ pro eis a bona opatõne ꝺeſi
ſtere. pſ. Ego aũt tanq̃ꝫ ſurꝺus nõ auꝺiebã ꝛc. Iꝺem. Et
factus ſum ſicut hõ nõ auꝺiens. i. tales blanꝺicias nõ cu
rans. plus q̃ꝫ ſi nõ auꝺire.

¶ Explicit qualiſcũq̃ꝫ explanatio iſtius ꝓlogi. ¶ Cap. j.
Poſtil. fratris Nico. ꝺe Lyra ſup librũ Ioſue incipit.

Introꝺuces eos ꝛ plãtabis eos in mõte he
reꝺitatis tue Exo. xv. ſcꝺm hebꝛ. a libro io
ſue incipiũt libri ꝓphales. vt pꝫ ꝑ hiero.
in ꝓlogo ſup libros regũ. ſcꝺm ṽo ꝺiuiſio
nem quã poſui in principio Geñ. et q̃ cõi
ter ponit̃ ab expoſitoribus nr̃is ab ipſo in
cipiũt libri hyſtoꝛiales. ſicut eñ in libris le
galibus ꝺeſcribit̃ ꝺatio legis ꝛ eius explicatio in ꝓp̃lo ſub
cultu vnius ꝺei aꝺunato. ꝑut patuit in ꝓceſſu libroꝝ le
galium qui ſunt quinq̃ꝫ libri moyſi. ſic in libris hyſtoꝛiali
bus geſta ꝓp̃li iſrl̃. qui legem receperat ꝺeſcribuntur in
ter que p̃mum eſt terre p̃omiſſionis ingreſſus. ſcꝺm eſt

ꝓp̃li terrã ingreſſi gubernatio ꝛ ꝓceſſus. Primũ ꝺeſcri
bit̃ in libro ioſue. ſcꝺm ṽo in alijs libris hyſtoꝛialibus
Aꝺuertenꝺuꝫ q̃ iſta facta ſunt a ꝺeo tanq̃ꝫ principali
actoꝛe. ꝛ iõ materia vel ſubiectũ hmõi libroꝝ eſt ipſe
ꝺeus ſub cõtracta rõne. ſicut eñ in ph̃ia naturali coꝛ
pus mobile ab
ſolute eſt ſubie
ctũ. ꝛ in libro ce
li ꝛ mũꝺi coꝛpꝰ
mobile ꝯtractũ
aꝺ ſitũ ẽ ſbiectũ
ſic in tota theo
logia q̃ ꝓprie ꝯti
net̃ in ſacra ſcri
ptura ꝺeꝰ abſo
lute eſt ſubiectũ
In libris ãt ꝓp̃i
alibus ſacre ſcri
pture ꝺeꝰ ẽ ſub
iectũ ſub ꝺeter
minata rõne et
ſcꝺm hꝫ libri le
gales ꝑñt ꝺici
generalr̃ ꝺe ꝺeo
legẽ ꝺãte. lꝫ ab
inuicẽ ꝺiuiꝺant̃
ꝑ ꝯtractionẽ hꝰ
rõis. vt ſatis pa
tuit in ꝓſecutõe
ꝺictoꝝ libroꝝ.

ꝛ ꝑ ſingulas vrbes: viculos
montes: flumina: toꝛrẽtes
atq̃ꝫ cõfinia: eccleſie celeſtis
q̃ꝫ hiꝛl̃m ſpiritualia regna
ꝺeſcribit.

¶ Incipit liber ioſue.
¶ Capitulum. j.

E a Lfactũ eſt
poſt moꝛtẽ
moyſi ſerui
ꝺñi vt loque
ret̃ ꝺñs aꝺ
ioſue filiuꝫ
nun miniſtrum moyſi: et ꝺi
ceret ei. b Moyſes ſeruus

et ſic̃ libri hyſtoꝛiales ꝺe ꝺeo geſta ꝓp̃li iſrl̃ ꝺirigente in
ter q̃ p̃mũ eſt terre ꝓmiſſionis ingreſſus. vt ꝺictũ ẽ
q̃ ꝺeo actoꝛe factꝰ eſt. vt patebit in ꝓſecutiõe huius li
bꝛi. ꝛ hoc eſt qꝺ fuit p̃ꝺictũ in verbo ꝓpoſito ꝑ moyſen
Exo. xv. Introꝺuces eos ꝛc. In q̃ quiꝺẽ verbo ꝓceſ
ſus huius libꝛi ꝺeſcribit̃ in generali. qꝛ p̃mo ꝺeſcri
bit̃ terre ꝓmiſſionis ꝺeo actoꝛe acq̃ſitio cũ ꝺr. Intro
ꝺuces eos. ſcꝺo acq̃ſite poſſeſſio cum ꝺr. Et plãtabis
eos. tercio poſſeſſe ꝯꝺitio cũ ꝺr. In mõte hereꝺitatis
tue. Tunc eñ ꝺeꝰ filios iſrl̃ in terrã ꝓmiſſionis intro
ꝺuxit. qñ aꝺ ingreſſum eoꝝ aquas ioꝛꝺanis ſiccauit.
vt habet̃ in. iij. c. Tunc eos ẽtiã ibiꝺẽ plãtauit. qñ ꝑ io
ſue ꝛ eleaꝫarũ ſingulis tribubus poſſeſſiones ꝺetermi
natas aſſignauit. vt habet̃. j. xiiij. c. Terre ṽo poſſeſſe
ꝯꝺitio ꝺeſignat̃ cũ ꝺr. In mõte hereꝺitatis tue. tum
qꝛ terra ꝓmiſſionis mõtuoſa eſt ꝛ altioꝛ alijs terris ſi
bi aꝺiacẽtibus. tum qꝛ in hieꝛlm q̃ metropolis eſt in il
la terra. funꝺatũ fuit tẽplũ in monte moꝛia. vt habet̃
ij. Paral. iij. ca. vbi figuit ꝺiuinus cultus tanq̃ꝫ hereꝺi
tas ꝓꝑia. Igit̃ ſcꝺm p̃ꝺicta liber ioſue ꝺiuiꝺit̃. Quia
p̃mo ꝺeterminat̃ ꝺe terre ꝓmiſſionis introitu. ſcꝺo ꝺe
multiplici ꝯflictu. ca. vj. tercio ꝺe terre ꝺiuiſione ꝛ he
reꝺitario obtentu ca. xiij. quarto ꝺe ꝺucis oꝛꝺinatõe ꝛ
obitu. ca. xxij. Circa primum p̃mo acies ꝺiſponunt̃.
ſcꝺo exploꝛatores tranſmittunt̃ cap. ij. tercio aꝺ loca
exploꝛata filij iſrl̃ ingreꝺiunt̃. c. iij. Circa p̃mũ p̃mo
fit ipſi ioſue. ꝺei mãꝺatũ ſiue cõmiſſio. ſcꝺo mãꝺati ex
ecutio: ibi. Precepitq̃ꝫ ioſue. Aꝺhuc circa p̃mũ fit io
ſue triplex manꝺatũ. p̃mũ eſt ꝺe terra ꝓmiſſionis ca
pienꝺa. ſcꝺm ꝺe ipſa ꝺiuiꝺẽꝺa: ibi. Confoꝛtare ꝛ eſto.
terciũ ꝺe lege ſeruãꝺa: ibi. Confoꝛtare ergo. Circa p̃i
mũ ſic ꝺr. a ¶ Et factũ eſt poſt moꝛtẽ moyſi. in q̃ no
tat̃ tp̃s in q̃ iſta manꝺata facta ſunt ioſue. ſ. poſt moꝛ
tem moyſi. ꝛ ante terminũ luctus moꝛtis eius. qui ꝺu
rauit. xxx. ꝺiebus. vt ꝺr Deut. vlti. Quia mãꝺata iſta
facta ſunt ioſue a ꝺño an̄ miſſionẽ exploꝛatoꝝ ab eo.
ipſi aũt miſſi fuerunt ante terminũ luctus moyſi. ſm
hebꝛeos. Aliqui tñ expoſitores ꝺicũt q̃ vtrunq̃ꝫ. ſ. ver
bum ꝺñi aꝺ ioſue. ꝛ miſſio exploꝛatoꝝ ab eo. fuit poſt
terminũ luctus moyſi ſeꝺ p̃mũ viꝺet̃ ꝓbabilius vt
magis viꝺebit̃ infra. b Moyſes ſeruꝰ meus moꝛ
tuus eſt. Ex hoc pꝫ erroꝛ illoꝝ. q̃ ꝺixerũt moyſen ꝺã
natum. ab eo q̃ legit̃ eius peccatũ in aquis ꝯtraꝺicõis